प्रागिदं वचनं पोक्तम् अतः प्राग्वचनं विदुः Mb. **–वृत्तम्** = प्राङ्न्यायः q. v. **–वृत्तान्तः (प्राग्वृत्तान्तः)** a former event. **–शिरस्, –स, –शिरस्क (प्राक्शिरस्** &c.) *a.* having the head turned towards the east. **–संध्या (प्राक्संध्या)** the morning twilight. **–सवनम् (प्राक्सवनम्)** a morning libation or sacrifice. **–स्रोतस् (प्राक्स्रोतस्)** *a.* flowing eastward. (*–f.*) a river.

प्राची The east; तनयमचिरात् प्राचीवार्कं प्रसूय च पावनम् Ś. 4. 19; यत्रैव भानुस्तु वियत्युदेति प्राचीति तां वेदविदो वदन्ति. **–Comp. –पतिः** an epithet of Indra. **–प्रमाणम्** length (opp. to breadth). **–मूलम्** the eastern horizon; प्राचीमूले तनुमिव कलामात्रशेषां हिमांशोः Me. 91.

प्राचीन *a.* [प्राच् भवार्थे ख] 1 Turned towards the front or east, eastern, easterly. –2 Previous, former, previously mentioned. –3 Old, ancient. **–नः,–नम्** 1 A fence, wall. –2 The eastern country; प्राचीनवाहिनीं चैव नदीं भृशमकर्दमाम् Rām. 4. 27. 16. **–नम्** *ind.* 1 In front. –2 Eastward (abl.) –3 Before. **–Comp. –अग्र** *a.* = प्रागग्र q. v. **–आवीतम्** the sacred thread (**यज्ञोपवीत**) worn over the right shoulder and passed under the left arm, as at a Śrāddha. **–आवीतिन्, –उपवीत** *a.* wearing the sacred thread over the right shoulder and under the left arm; सव्ये प्राचीनआवीती निवीती कण्ठसज्जने Ms. 2. 63. **–कल्पः** a former *kalpa* q. v. **–गाथा** an ancient story or tradition. **–तिलकः** the moon. **–पनसः** the Bilva tree. **–बर्हिस्** *m.* an epithet of Indra. **–मतम्** an ancient opinion, a belief sanctioned by antiquity. **–मूल** *a.* having roots turned eastward.

प्राच्य *a.* [प्राचि भवः यत्] 1 Being or situated in front. –2 Being or living in the east, eastern, easterly. –3 Prior, preceding, previous. –4 Ancient, old. **–च्याः** (pl.) 1 'The eastern country', the country south or east of the river Sarasvatī. –2 The people of this country. **–Comp. –पदवृत्तिः** a term applied to the rule according to which ए remains in particular cases unchanged before अ **–भाषा** the eastern dialect, language spoken in the east of India. **–वृत्तिः** a kind of metre.

प्राच्यक *n.* Eastern, easterly.

प्राचण्ड्यम् 1 Vehemence, passion. –2 Fierceness, horrible look; प्राचण्ड्यं वहति नखायुधस्य मार्गः Māl. 3. 17.

प्राचार *a.* Contrary to ordinary institutes and observances.

प्राचार्यः 1 The teacher of a teacher. –2 A former teacher.

प्राचिका 1 A mosquito. –2 A female falcon.

प्राचीरम् An enclosure, fence, wall.

प्राचुर्यम् 1 Abundance, copiousness, plenty. –2 Multitude.

प्राचेतसः A patronymic of Manu. –2 Of Dakṣa. –3 Of Vālmīki.

प्राछ् *a.* (Nom. sing. प्राट्-ड्) Asking, inquiring, questioning; as in शब्दप्राट्. **–Comp. –विवाकः (प्राड्विवाकः)** a judge, the presiding officer in a court of law; प्राड्विवाकोऽनुयुञ्जीत विधिना तेन सान्त्वयन् Ms. 8. 79, 181; 9. 234.

प्राजकः A charioteer, driver, coachman; यत्रापवर्तते युग्यं वैगुण्यात् प्राजकस्य तु । तत्र स्वामी भवेद्दण्ड्यो हिंसायां द्विशतं दमम् ॥ Ms. 8. 293.

प्राजनः, –नम् A whip, goad; त्यक्तप्राजनरश्मिरङ्किततनुः पार्थाङ्कितैर्मार्गणैः Ve. 5. 10.

प्राजहितः The Gārhapatya fire, q. v; प्राजहितस्य विद्यमानत्वात् Ms. 12. 1. 4; प्राजहित इति गार्हपत्यस्य पूर्वाचार्यसंज्ञा ŚB.

प्राजापत्य *a.* [प्रजापतिर्देवताऽस्य यक्] 1 Sacred to Prajāpati; सर्वदैवत्यं प्रीक्षितं प्राजापत्यमालभन्त Bri. Up. 1. 2. 7; Mb. 12. 60. 44. –2 Born of Prajāpati (Brahmā); जहुः परिग्रहव्रीडां प्राजापत्यास्तपस्विनः Ku. 6. 34. –3 Belonging to Prajāpati; प्राजापत्योपनीतं तदन्नं प्रत्यग्रहीन्नृपः R. 10. 52. **–त्यः** 1 One of the eight forms of marriage in Hindu law, in which the father gives his daughter to the bridegroom without receiving any present from him in order that the two may live happily and faithfully together; सहोभौ चरतां धर्ममिति वाचानुभाष्य च । कन्याप्रदानमभ्यर्च्य प्राजापत्यो विधिः स्मृतः ॥ Ms. 3. 30; or इत्युक्त्वा चरतां धर्मं सह या दीयतेऽर्थिने । स कायः (*i. e.* प्राजापत्यः) पावयेत्तजः षट् षड् वंश्यान्सहात्मना ॥ Y. 1. 60. –2 N. of the confluence of the Gaṅgā and Yamunā (प्रयाग); (also *n.*). –3 (with तिथि) The eighth day in the dark half of the month of Pauṣa. –4 N. of Viṣṇu. –5 A kind of fast or penance; (त्र्यहं प्रातस्त्र्यहं सायं त्र्यहमद्यादयाचितम । त्र्यहं परं च नाश्नीयात् प्राजापत्यमिति स्मृतम् ॥); प्राजापत्यं चरेत् कृच्छ्रमब्दमेकं समाहितः Ms. 11. 105. –6 The heaven of the manes (पितृलोक). –7 A descendant of प्रजापति; द्वया ह प्राजापत्या देवाश्चासुराश्च Bri. Up. 1. 3. 1. **–त्यम्** 1 Giving away the whole of one's property before entering upon the life of an ascetic; also प्राजापत्या. –2 Generative energy, procreative power. –3 A particular sacrifice (for appointing a daughter to raise issue in default of male heirs).

प्राजिकः, –प्राजिन् *m.* A hawk.

प्राजितृ *m.* A charioteer, driver, coachman; हाहाकारं प्राजितुः प्रत्यनन्दत् Śi. 18. 7.

प्राजेशम् The constellation Rohiṇī.

प्राज्ञ *a.* (**–ज्ञा, –ज्ञी** *f.*) [प्रज्ञ एव स्वार्थे अण्] 1 Intellectual. –2 Wise, learned, clever; किमुच्यते प्राज्ञः खलु कुमारः U. 4. **–ज्ञः** 1 A wise or learned man; तेभ्यः प्राज्ञा न बिभ्यति Ve. 2. 14; देवद्विजगुरुप्राज्ञपूजनं शौचमार्जवम् ब्रह्मचर्यमहिंसा च शारीरं तप उच्यते ॥ Bg. 17. 14. –2 A kind of parrot. –3 Intelligence dependent on individuality; Vedāntasāra. –4 Supreme Being (Almighty); अयं पुरुषः प्राज्ञेनात्मना